

POSTANOWIENIE

8 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 8 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku A.L., R.L.
z udziałem T spółki akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na skutek skargi kasacyjnej A.L., R.L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rybniku
z 21 czerwca 2023 r., II Ca 1064/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

(R.N.)

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku postanowieniem z 19 października 2022 r. ustanowił na nieruchomości położonej w R. służebność przesyłu na rzecz uczestnika postępowania T. S.A. z siedzibą w K., polegającą na znoszeniu istnienia na powyższej nieruchomości urządzeń przesyłowych w postaci napowietrznej linii wysokiego napięcia 110 KV oraz prawie swobodnego dostępu do tych urządzeń dla służb T. S.A. w K. lub osób przez ten podmiot upoważnionych w celu usuwania awarii, dokonywania przeglądów, kontroli, konserwacji, pomiarów, napraw, remontów, modernizacji i wymiany na nowe, a także innych prac związanych z ich eksploatacją oraz prawie dystrybuowania energii elektrycznej o przebiegu pasem o powierzchni 0,0230 ha oraz zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawców A. L. i R. L. do ich wspólności ustawowej małżeńskiej, kwotę 16

730 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu płatną w terminie 21 dni od uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności.

Postanowieniem z 21 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Rybniku na skutek apelacji wnioskodawców i apelacji uczestnika postępowania, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku z 19 października 2022 r. w ten sposób, że oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu oraz oddalił apelację wnioskodawców.

Od tego orzeczenia skargę kasacyjną wnieśli wnioskodawcy. Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołali się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podali, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, ponieważ Sąd drugiej instancji podał w treści zaskarżanego uzasadnienia postanowienia jednoznacznie nieprawdziwe informacje, sprzeczne z bezspornym między stronami stanem faktycznym sprawy. Zdaniem skarżących Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że brak wykazania przeniesienia i eksploatacji posiadanej linii przesyłowej przed 1997 r. skutkować musiało uwzględnieniem wniosku i przyjęciem tej daty jako początku biegu zasiedzenia, jako pierwszej wykazanej daty posiadania linii i jej eksploatacji. Rozumowanie Sądu pierwszej instancji było więc trafne, natomiast Sąd Okręgowy nie znając akt sprawy, zamiast odnieść swoje rozważania do okoliczności sprawy, popełnił jednoznaczny, oczywisty, widoczny na pierwszy rzut oka i bezsporny błąd.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić swoje twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49; 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 75; 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze

Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić "na pierwszy rzut oka", bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna wnioskodawców nie spełnia powyższych wymogów.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem skarżący nie podali, jakie konkretnie przepisy prawa zostały naruszone oraz w jaki sposób. Przypomnieć należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią oraz niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżący, formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinni przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samodzielność i odrębność tego wniosku powinna przejawiać się również tym, że nie ma potrzeby sięgania do innych elementów skargi kasacyjnej, w tym do podstaw skargi, dla zidentyfikowania przepisów prawa z ewidentnego naruszania których skarżący wywodzą, że w sprawie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Należy również wskazać, że w uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest ściśle związane z podstawami kasacyjnymi, które opierają się na zarzutach dotyczących ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego.

Uszło uwagi skarżących, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub

niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Reasumując, w ocenie Sądu Najwyższego skarżący dążą do weryfikacji trafności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, w szczególności ustaleń faktycznych, które nie mogą stanowić podstawy kasacyjnej z uwagi na zakaz, zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c.

W okolicznościach sprawy niniejszej nie stwierdzono kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego przyjęcie skargi do rozpoznania ze względów publicznoprawnych.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

[ał]